

КОМИСИЯ ЗА ПУБЛИЧЕН НАДЗОР НАД РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ

Отчет за дейността през 2010 година

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,**

На основание чл. 35д, ал. 2, т. 10 от Закона за независимия финансов одит Ви представям отчета за дейността на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори за 2010 година.

Д-Р НИКОЛАЙ ЧАТАЛБАШЕВ
Председател на КПНРО

СЪДЪРЖАНИЕ

Използвани съкращения	4
Резюме.....	5
I. Надзорна дейност	7
1. Надзор над дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители	8
2. Контрол върху качеството на дейността на регистрираните одитори	12
3. Международно сътрудничество	22
4. Публичност и прозрачност на дейността	23
II. Институционално изграждане и административен капацитет	24
1. Промени в нормативната уредба	24
2. Организационна структура	26
3. Човешки ресурси	27
4. Финансово и информационно осигуряване	29
III. Приложения	31
1. Органиграма	31
2. Утвърдени правила и методики, свързани с дейността на регистрираните одитори	32
3. Приети през 2010 г. вътрешнонормативни документи	32
4. Приети изменения и допълнения във вътрешнонормативни документи през 2010 година	32
5. Изпълнение на бюджета на КПНРО за 2010 година	33

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

БНБ	Българска народна банка
ДЕС	Дипломиран експерт-счетоводител
Директива 2006/43/ЕО	Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети
ДС	Дисциплинарен съвет
ЕГАОВ	Европейска група на органите за публичен надзор над одиторите
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗНФО	Закон за независимия финансов одит
ИДЕС	Институт на дипломираните експерт-счетоводители
IFIAR	Международен форум на независимите одитни регулатори
ККДРО	Контрол на качеството на дейността на регистрираните одитори
КПНРО	Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори
КС	Контролен съвет
КФН	Комисия за финансов надзор
ММВ	Методология и международни връзки
МОС	Международни одиторски стандарти
МСКК1	Международен стандарт за контрол на качеството
МСФО	Международни стандарти за финансово отчитане
МФС	Международна федерация на счетоводителите
ОА	Обща администрация
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ППККДРО	Правила и процедури за контрол върху качеството на дейността на регистрираните одитори
СККОУ	Съвет за контрол на качеството на одиторските услуги
СОП	Специализирани одиторски предприятия
СПЕ	Съвет за професионална етика
УНСС	Университет за национално и световно стопанство
УС	Управителен съвет

РЕЗЮМЕ

Основните приоритети в дейността на комисията през 2010 г. са свързани с прилагане изискванията на Закона за независимия финансов одит и Директива 2006/43/ЕО относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети, както и оценка и информиране на обществеността за качеството на предоставяните одиторски услуги и съответствието им с международните одиторски стандарти и Етичния кодекс на професионалните счетоводители.

С приетите от Народното събрание изменения и допълнения на Закона за независимия финансов одит се постигна по-ясно формулиране на задачите и отговорностите на комисията като компетентен орган, на който е възложен надзорът над регистрираните одитори и одиторски дружества, както и ефективното сътрудничество на общностно ниво по отношение на надзорните действия на държавите-членки на Европейския съюз. В съответствие с промените в ЗНФО, комисията утвърди изменения в правилника за дейността си и в другите вътрешнонормативни документи. Поради сериозните бюджетни ограничения през първото полугодие, комисията извърши промени в структурата и намали състава на администрацията от 30 на 25 служители.

Създадената добра организация, както и увеличеният бюджет за второто полугодие, позволи да се изпълни приетата годишна програма за дейността на комисията и да се повиши ефективността на надзорната дейност. Извършени са планираните проверки на качеството на дейността на регистрираните одитори, както и 21 разследвания по сигнали, в т.ч. от Министерството на околната среда и водите, Комисията за финансов надзор и Сметната палата.

Въз основа на извършените проверки и анализ на дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители са приети и вече се реализират конкретни мерки по отношение придобиването на правоспособност и регистрация на дипломираните експерт-счетоводители и одитори, конкретизирани са изискванията за вписването на одитори и одиторски предприятия от държави-членки на Европейския съюз. С цел повишаване качеството на одиторските услуги са утвърдени промени в правилата за непрекъснатото обучение на одиторите, в правилата и процедурите за контрол на качеството, дадени са препоръки и се работи по въвеждането на нова процедура за провеждане на изпитите – чрез прилагането на електронна система за оценка на резултатите от изпитите на кандидатите за придобиване правоспособност на дипломиран експерт-счетоводител.

Натрупаният през 2009 г. опит позволи да се разширят обхватът и процедурите по контрола на качеството на одиторските услуги. През 2010 г. се въведе проверка и оценка на адекватността на времевите и човешките ресурси, вложени за изпълнение на одиторските ангажименти, както и на адекватността на получените одиторски възнаграждения. Предприети са и първите административни мерки по отношение на одиторите, неизпълнили дадените им от комисията препоръки. От инспекторите на КПНРО, с участието и на контролори от ИДЕС, са изпълнени общо 113 контролни процедури, от които 86 планови проверки по контрол на качеството, 6 проверки за изпълнение на препоръки и 21 разследвания по получени сигнали и след самосезиране на комисията.

В резултат на предприетите действия се констатира положителни промени в изграждането на системите за вътрешен контрол на качеството, в

документирането на извършените одиторски процедури, в съответствието на вложените времеви и човешки ресурси с обхвата и сложността на изпълнените одиторски ангажименти. Независимо от това, дейността на част от регистрираните одитори не съответства на нормативните изисквания, на добрите европейски и световни практики. За отстраняване на констатираните пропуски са дадени конкретни препоръки и предстои проверка на тяхното изпълнение.

Комисията продължава да развива сътрудничеството си с надзорните и регулаторните органи на държавите-членки на ЕС, както и с компетентните органи на трети страни. Редовно и активно участва в дейността на Европейската група на органите за публичен надзор над одиторите и на Международния форум на независимите одитни регулатори. Активно се включи и в дискусиата, свързана с публикуваната от Европейската комисия Зелена книга „Одитна политика: Уроци от кризата“. От 2010 г. КПНРО представлява България в Одитния регулаторен комитет към Европейската комисия, който я подпомага в разработването на мерките в областта на одитната регулация.

Чрез изградената интернет страница се осигурява публичност и прозрачност на цялостната дейност на комисията. Структурата на информационните материали е изработена съгласно съвременните тенденции за достъпност и потребителски ориентирана информационна среда. През 2010 г. се осигури и възможност за подаване на сигнали от заинтересовани лица чрез специално създадена електронна поща.

През 2011 г. ще приключи първият пълен тригодишен цикъл на проверка на качеството на дейността на специализираните одиторски предприятия и на одиторите, осъществяващи одит на предприятията от обществен интерес. Въз основа на обобщените резултати ще бъде оценено нивото на качеството на одиторските услуги и ще бъдат актуализирани целите и задачите за бъдещата дейност на комисията.

I. НАДЗОРНА ДЕЙНОСТ

През 2010 г. КПНРО предприе действия за повишаване ефективността на надзорната дейност по отношение на качеството на одиторските услуги и с оглед влиянието и рисковете, произтичащи от глобалната икономическа криза.

Дейността на регистрираните одитори през 2010 г. е свързана с одита на годишните финансови отчети за 2009 г., когато негативното влияние на глобалната финансово-икономическа криза се отрази най-силно върху икономиката на страната. Тези негативни ефекти неминуемо намират отражение и върху пазара на одиторските услуги. Силното им въздействие се проявява основно в два аспекта на одиторската дейност – формиране на цената на одиторските услуги и изпълнение на договорните задължения от клиентите.

В условията на криза все повече предприятия прибягват до значително намаляване на разходите за одиторски услуги, като основен техен критерий за избор на одитор е предложената най-ниска цена, която невинаги е адекватна на характера и сложността на ангажимента. Това е предпоставка и за нелоялна конкуренция на пазара на одиторски услуги, което от своя страна създава риск от неспазване на етичните принципи и норми на одиторската професия.

Друг рисков фактор, свързан с качеството на одиторските услуги, е увеличаващата се междуфирмена задлъжнялост. Това, от една страна, създава риск одиторите да поемат ангажимент в противоречие с професионалните стандарти и застрашава тяхната независимост. От друга страна, влошените финансови резултати на част от предприятията изисква от одиторите извършването на повече и по-детайлни одиторски процедури за изразяване на мнение относно принципа за действащо предприятие.

При тези условия и в изпълнение на възложените ѝ от закона отговорности, действията на комисията са насочени към изпълнение на следните задачи:

- преглед и анализ на дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители по отношение придобиването на правоспособност и регистрацията на дипломираните експерт-счетоводители и одиторите; непрекъснатото обучение и повишаване професионалната квалификация на дипломираните експерт-счетоводители. Утвърждаване на съответните промени в действащите правила и процедури, регламентиращи тези дейности;
- разширяване обхвата и усъвършенстване на процедурите по контрол на качеството на одиторските услуги;
- разширяване сътрудничеството със съответните органи на Европейския съюз, на държавите-членки на ЕС, и на трети държави, запознаване с добрите практики в областта на надзора над независимия финансов одит;
- по-пълно прилагане принципа за публичност и прозрачност на дейността на комисията.

За успешното изпълнение на тези задачи комисията положи значителни усилия за разширяване и усъвършенстване на вътрешнонормативната база. През отчетния период са разработени и приети следните нови вътрешни актове:

- Правила за извършване на разследвания по сигнали и предложения до Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори;

- Процедура по образуване и движение на административно-наказателните преписки до издаване на наказателно постановление или друг индивидуален административен акт;
- Вътрешни правила за защита на личните данни в Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори;
- Правила и процедури за архивиране на документи и информация, свързани с надзорната дейност.

През 2010 г. комисията извърши и промени в следните вътрешно-нормативни актове:

- Правилник за дейността на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори, в съответствие с измененията на Закона за независимия финансов одит и за извършване на структурни промени в състава на администрацията;
- Правила за реда за огласяване на информация на интернет страницата на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори;
- Статут на извънщатните инспектори към Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори.

1. Надзор над дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители

През 2010 г. дейността на органите на ИДЕС е насочена към усъвършенстване на нормативната рамка, свързана с одиторската професия, разширяване на международното сътрудничество, учебно-методичната, издателската и контролната дейност на института. Членовете на Управителния съвет (УС) активно участваха в подготвяните предложения за изменение и допълнение на ЗНФО.

Положителни промени се отчитат по отношение на учебно-методичната и издателската дейност на института, където действията основно са насочени към усъвършенстване на организацията и провеждането на изпитите за придобиване на правоспособност и към поддържане на квалификацията на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори.

Чувствителен напредък се наблюдава и в действията на УС, свързани с международната дейност на института, в резултат на което ИДЕС се утвърди като достоен партньор в международната одиторска общност.

КПНРО оценява положително и извършеното от Контролния съвет (КС), Дисциплинарния съвет (ДС), Съвета по професионална етика (СПЕ) и Съвета за контрол на качеството на одиторските услуги (СККОУ) по отношение контролната дейност на института.

Отчитайки значимостта и спецификата при осъществяване на дейността на тези органи, комисията счита за разумно и подкрепя инициативата за законодателна промяна, с която да се предостави възможност на органите на ИДЕС да установяват нарушения и налагат наказания в съответствие с техните правомощия.

В изпълнение на основните си приоритети и въз основа на направените през 2009 г. изводи относно дейността на ИДЕС, надзорът на комисията през отчетния период се съсредоточи върху следните дейности на професионалната организация.

1.1. Придобиване на правоспособност и регистрация на дипломираните експерт-счетоводители и одитори

Комисията извърши преглед и анализ на дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители по отношение придобиването на правоспособност и регистрацията на дипломираните експерт-счетоводители и одитори. Прегледът е извършен и във връзка с постъпилите в комисията сигнали за допуснати пропуски и слабости, свързани с организацията на провеждане и оценката на резултатите от изпитите за правоспособност.

В резултат на извършения анализ ясно се очерта необходимостта от подобряване на нормативната рамка с цел повишаване на обективността и прозрачността при осъществяване на процеса, както и от регламентиране на реда и условията за провеждане на изпитите за придобиване на правоспособност на дипломиран експерт-счетоводител и вписване в регистъра на регистрираните одитори на лица, придобили правоспособност в държава-членка на Европейския съюз, държава от Европейското икономическо пространство и от трети страни.

През 2010 г. комисията утвърди изменения на Правилата за организиране и провеждане на изпитите за придобиване на правоспособност на дипломиран експерт-счетоводител, с което беше предоставена възможност за преразглеждане по същество на писмените работи на кандидатите за експерт-счетоводители при наличие на следните обстоятелства:

- установяване на явна фактическа грешка в поставен въпрос или в определения за верен отговор;
- установено от комисията съществено нарушение на процедурата или по същество при разследвания по сигнали.

С цел повишаване обективността при провеждане на изпитите за правоспособност и избягване на субективния фактор при оценяване на резултатите, комисията даде на професионалната организация следните препоръки:

- да се предприемат необходимите действия за преминаване към електронно провеждане на изпитите и оценяване на резултатите, като за целта се разработи и внедри подходящ специализиран софтуер;
- да се актуализират действащите Правила за организиране и провеждане на изпитите за придобиване на правоспособност на дипломиран експерт-счетоводител, като се регламентиран редът и условията за провеждане на изпитите, вследствие на прилагането на електронна система за провеждане и оценка.

В изпълнение на дадените препоръки, ИДЕС проведе конкурс и избра изпълнител, с който е сключен договор за изработване на специализиран софтуер за електронно провеждане на изпитите за придобиване на правоспособност. Провеждането на новата изпитна сесия за придобиване на правоспособност ще бъде електронно базирано.

Във връзка с постъпил сигнал, КПНРО извърши проверка на дейността на ИДЕС относно изпълнението на изискванията на ЗНФО за доказване на професионалния стаж при кандидатстване за придобиване правоспособност на дипломиран експерт-счетоводител и при вписването им в регистъра на института. Въз основа на резултатите от проверката, комисията даде на ИДЕС препоръки за разработване и приемане на вътрешни правила, в които да се конкретизират действията и документацията по доказване изискуемия професионален стаж от кандидатите за ДЕС и регистрирани одитори, както и за провеждане на регистрите на ИДЕС в съответствие с изискванията на ЗНФО.

В изпълнение на тези препоръки ИДЕС разработи Правила за предоставяне, доказване и приемане на документи за придобиване на професионален стаж – съгласно изискванията на ЗНФО за минимален професионален опит на кандидатите.

Комисията утвърди Правила за организиране и провеждане на изпитите за придобиване на правоспособност на дипломиран експерт-счетоводител и вписване в регистъра на регистрираните одитори на лица, придобили в държава-членка на Европейския съюз, и държава от Европейското икономическо пространство правоспособност да подписват одиторски доклади с мнение върху финансовите отчети.

По отношение придобиване на правоспособност от лицата от трети страни, комисията възложи на ИДЕС да разработи отделни правила, които да представи за утвърждаване.

В резултат на осъществения надзор, както и на усилията от страна на ИДЕС, може да се направи изводът, че към настоящия момент са създадени необходимите условия за осъществяване на дейността, свързана с придобиване на правоспособност и регистрация на дипломираните експерт-счетоводители и одиторите. Налице е положителна тенденция на нарастване броят на лицата, практикуващи одиторската професия, и на функциониращите специализирани одиторски предприятия.

1.2. Организация и ефективност на дейността по контрола на качеството на одиторските услуги

Усилията на КПНРО в тази област са насочени към промяна на нормативната уредба и развитие на действащата методология. В резултат на предприетите действия и с приетите през 2010 г. промени на ЗНФО се постигна разграничаване на компетентността на КПНРО и ИДЕС в сферата на контрола на качеството на дейността на регистрираните одитори. Проверките за контрола на качеството на дейността на регистрираните одитори, които извършват одит на предприятия с дейност от обществен интерес, се осъществяват от КПНРО, а дейността на останалите регистрирани одитори се проверява от Съвета по контрол на качеството на одиторските услуги (СККОУ) на ИДЕС, под надзора на комисията.

Отпадна задължителното участие на инспектори на комисията във всяка проверка, осъществявана от СККОУ. Така се освободи ресурс за извършване на допълнителни проверки на база оценка на риска за одити на предприятия от обществен интерес.

Разграничаването на компетентността намери отражение и в начина на финансиране на дейността по контрол на качеството на одиторските услуги от КПНРО и ИДЕС. С приетите изменения се преодоляват практическите затруднения при разпределение на разходите, свързани с тази дейност между комисията и професионалната организация. Сега КПНРО финансира от своя бюджет участието на инспекторите в проверки и разследвания, а участието на контролорите се финансира от ИДЕС.

С приетите от комисията изменения и допълнения в правилата и процедурите и с разширяване обхвата на проверките за контрол на качеството на дейността на регистрираните одитори, се дава възможност за формирането на една по-обективна комплексна оценка на качеството на предоставяните от тях одиторски услуги.

За осъществяването на ефективен надзор над дейността на регистрираните одитори и ИДЕС, с отчитане и на добрите международни практики, комисията предприе:

- балансиран подход на регулиране, отчитащ ползите и разходите, свързани с регулациите;
- постепенно преминаване към рисков базирани надзор;
- активно взаимодействие с останалите надзорни органи;
- автоматизиране на процесите за обработка на информацията, събирана по време на проверките и/или разследванията, както и на резултатите от тях.

Приоритет в работата на комисията за 2011 г. остава разширяване обхвата на контрола на качеството на дейността на регистрираните одитори, като бъдат включени проверки относно:

- изпълнение на законовите изисквания относно непрекъснато обучение на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори;
- изпълнението на изискванията за уведомяване в срок при настъпване на промяна в обстоятелства, подлежащи на вписване в публичния регистър на регистрираните одитори, както и при смяна на одитора;
- застраховането срещу рисковете на професионалната дейност;
- предоставянето на допълнителни услуги, несвързани с одита;
- изготвянето и публикуването в срок на доклади за прозрачност от регистрираните одитори на предприятия, осъществяващи дейност от обществен интерес.

Необходимо е и оптимизиране съдържанието на годишния отчет за дейността на регистрираните одитори, с оглед необходимостта от информация за анализ на риска при планиране и изпълнение на проверките по качеството на предоставяните одиторски услуги. За повишаване на ефективността и в съответствие с добрите международни практики е наложително изграждане на вътрешна система за контрол на качеството на дейността на инспекторите на комисията.

1.3. Непрекъснато обучение и повишаване квалификацията на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори

Законово задължение на ИДЕС е да организира и провежда непрекъснато обучение на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори. От института са разработени и приети Правила за организиране и провеждане на непрекъснатото обучение, годишни планове и програми, с които са регламентирани редът, условията и системата за организирането на тази дейност. Правилата са изготвени в съответствие с Международните образователни стандарти на Международната федерация на счетоводителите.

С цел усъвършенстване на нормативната рамка и повишаване на ефективността на непрекъснатото обучение на регистрираните одиторите, КПНРО още през 2009 г. отправи към ръководството на ИДЕС следните основни препоръки за промяна на действащите правила:

- създаване на процедура за задължително проучване на потребностите и насоките за обучение на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори;
- въз основа на обобщена информация за констатирани пропуски в областта на независимия финансов одит, задължително включване на конкретни теми/области в годишния план на обучение на одиторите;

- регламентиране на процедура за обратна връзка с одиторите относно предимствата и недостатъците в съдържанието и организацията на провежданите обучения.

В изпълнение на дадените препоръки, ИДЕС прие и КПНРО утвърди изменения и допълнения на действащите правила за непрекъснато обучение. Промените засягат основно целите, условията за поддържане на квалификацията, признаване на формите за обучение, проверка и потвърждение на изпълнението. С промените се регламентира и възможността за получаване на обратна връзка от участниците в обучението, което е начало на изпълнението на дадените от комисията препоръки.

Комисията оценява като добро нивото на обучение по МОС, МСФО, Националните счетоводни стандарти за финансово отчитане на малки и средни предприятия, данъчно и търговско законодателство. През 2010 г. се акцентира върху промените в МСФО и МОС, тяхното прилагане и отражението им върху дейността на регистрираните одитори.

КПНРО оценява извършеното от ИДЕС през отчетния период като едно добро начало на процеса за повишаване ефективността по поддържане и повишаване на квалификацията на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори.

Приоритет на комисията за следващата година е въз основа на обобщена информация за констатираните грешки, пропуски и нарушения през съответната година, да предлага включването на конкретни теми в годишния план за обучение на одиторите.

2. Контрол на качеството на дейността на регистрираните одитори

През 2010 г., дейността на комисията по отношение контрола на качеството на дейността на регистрираните одитори, се осъществи в съответствие с приетите промени в нормативната уредба и прилаганата методология.

2.1. Изпълнение на годишната програма за контрол на качеството на дейността на регистрираните одитори

В съответствие с отговорностите по чл. 35д, ал. 1 и изискванията на Глава VIII от ЗНФО, основна задача на комисията е осъществяването на контрол на качеството на одиторските услуги.

Процедурите по контрол на качеството се изпълняват в съответствие с изискванията на закона и действащите правила, като обхващат на проверките включва:

- спазване изискванията на Международните одиторски стандарти при изпълнение на одитните ангажименти;
- спазване на етичните норми и изискванията за независимост;
- оценка на вътрешната система за контрол на качеството;
- установяване на адекватността на времевите и човешките ресурси, употребени за извършване на одита съобразно обхвата и сложността му;
- установяване адекватността на одиторските възнаграждения, получени за одита.

През 2010 г. са изпълнени общо 86 проверки по контрол на качеството на одиторските услуги. Проверките са извършени за отчетен период на одиторите от 01.06.2009 до 30.06.2010 година. При тях е проверена дейността на 20

специализирани одиторски предприятия и 66 регистрирани одитори. Основанията за включване на съответните одитори и специализирани одиторски предприятия в годишния план за контрол са:

- извадка от регистъра на одиторите (съгласно изискванията за проверка минимум веднъж на три години) за 80 проверки;
- новорегистрирани одитори (след изтичане на първата година от датата на регистрацията) за 5 проверки;
- решение на комисията за 1 проверка.

Три от горепосочените 86 проверки са приключени без оценка на качеството на одиторските услуги, тъй като трима от проверяваните одитори не са изпълнявали одитни ангажменти през периода.

От проверените регистрирани одитори и специализирани одиторски предприятия са изпълнени 4017 одитни ангажмента, от които 574 на предприятия с дейност от обществен интерес.

От инспекторите на комисията са извършени проверки на качеството на изпълнение на 276 одитни ангажмента, което е 7% от общия брой изпълнени ангажменти от одиторите през периода и с 69 ангажмента повече спрямо проверените през предходната година. От тях 132 ангажмента са за извършване на независим финансов одит на предприятия, осъществяващи дейност от обществен интерес – 48% от общия брой на проверените и 23% от броя на изпълнените ангажменти.

За изпълнение на проверените ангажменти от одиторите са отчетени 55 466 работни часа, което представлява 12% от всичко отработените 471 510 часа от проверените практики.

С докладите си за проверените ангажменти регистрираните одитори и специализирани одиторски предприятия са изразили следните мнения:

- с 231 доклада е изразено некавалифицирано мнение (84% от проверените ангажменти), в т.ч. 36 с обръщане на внимание;
- с 40 доклада е изразено квалифицирано мнение (16% от проверените ангажменти) с резерви (при наличие на ограничение в обхвата на одита или на несъгласие с ръководството на предприятието);
- с два доклада е изразено отрицателно мнение;
- три доклада са с отказ от изразяване на мнение.

2.2. Комплексни оценки за качество на дейността на проверените регистрирани одитори и специализирани одиторски предприятия

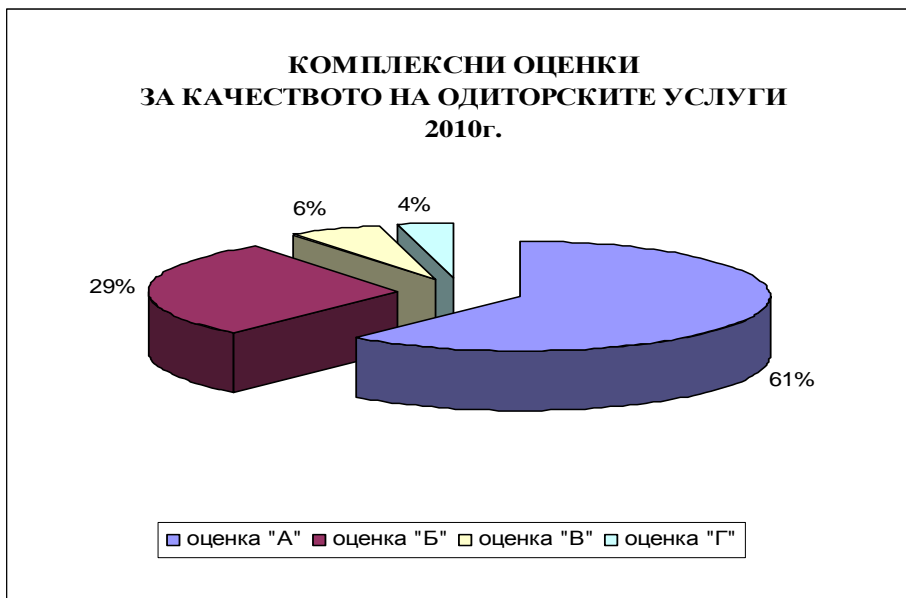
В резултат на предприетите от комисията действия, извършените проверки по контрол на качеството на одиторските услуги са по-детайлни и покриват по-широк спектър от дейността на регистрираните одитори в сравнение с предходната година. Това е добра основа за формиране на обективна комплексна оценка за качество на одиторската практика и препоръки за подобряване на одиторската дейност.

Комплексните оценки се формират на база оценки на одиторските практики по отношение четирите основни направления на контрола на качеството:

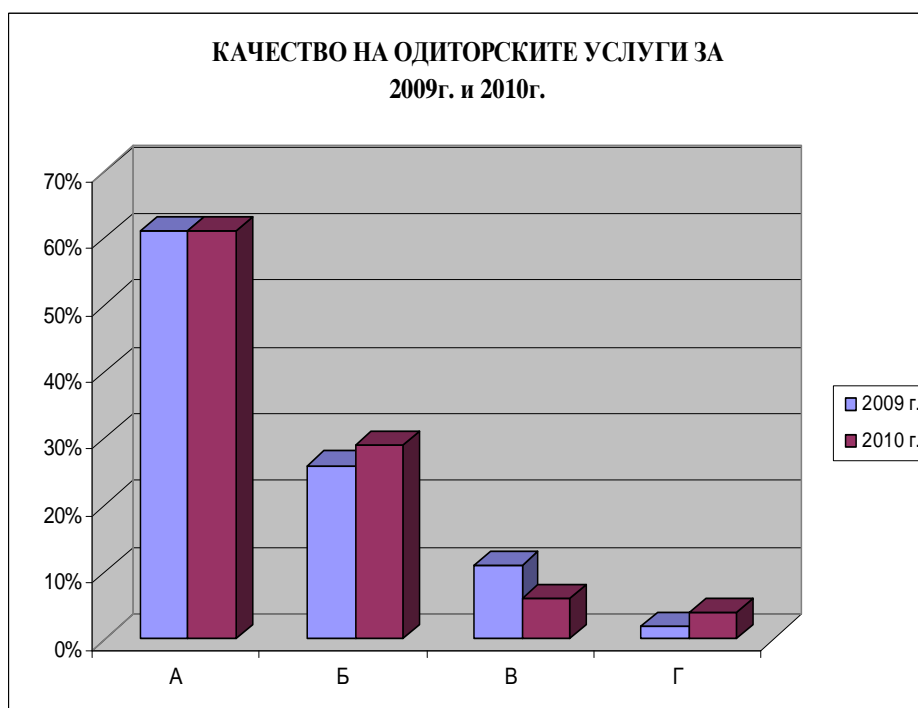
- съответствие с изискванията на Международните одиторски стандарти при изпълнение на отделните одитни ангажименти;
- изграждане и функциониране на вътрешната система за контрол на качеството;
- адекватност на времевите и човешките ресурси, употребени за извършване на одита, съобразно обхвата и сложността му;
- адекватност на одиторските възнаграждения, получени за одита.

През 2010 г. с решения на КПНРО са приети 83 доклада за резултати от извършените годишни планови проверки и са дадени следните комплексни оценки за качеството на одиторските услуги:

- оценка „А“ на 51 одиторски практики (без съществени пропуски в проектирането и функционирането на системата за контрол на качеството на одитора, при изпълнението на одитните ангажименти и спазване на изискванията за адекватност на вложените времеви и човешки ресурси и на получените одиторски възнаграждения), което представлява 61% от проверените практики, колкото и през 2009 година.;
- оценка „Б“ на 24 одиторски практики (с наличие на несистематични съществени пропуски в проектирането и функционирането на системата за контрол на качеството на одитора и/или изпълнението на одитните ангажименти и/или спазване на изискванията за адекватност на вложените времеви и човешки ресурси и/или на получените одиторски възнаграждения), което представлява 29% от проверените практики при 26% през 2009 година.;
- оценка „В“ на 5 одиторски практики (с наличие на систематични съществени пропуски в проектирането и функционирането на системата за контрол на качеството на одитора и/или изпълнението на одитните ангажименти и/или спазване на изискванията за адекватност на вложените времеви и човешки ресурси и/или на получените одиторски възнаграждения), което представлява 6% от проверените практики при 11% през 2009 година.;
- оценка „Г“ на 3 одиторски практики (с наличие на такова несъответствие, което поставя под съмнение проектирането и функционирането на системата за контрол на качеството на одитора и/или изпълнението на одитните ангажименти и/или спазване на изискванията за адекватност на вложените времеви и човешки ресурси и/или на получените одиторски възнаграждения), което представлява 4% от проверените практики при 2% през 2009 година.

Резултатите от извършените проверки на качеството на предоставените одиторски услуги показват, че 90% от практиките са оценени с положителни оценки („А“ и „Б“), а с незадоволителни оценки („В“ и „Г“) е оценена дейността на 10% от проверените одитори. За сравнение, през предходната година с незадоволителни оценки са оценени 13% от проверените одиторски практики, което е индикатор за наличието на положителна тенденция – стремеж от страна на регистрираните одитори да повишават качеството на своята дейност. Подобен извод може да се направи и на база резултатите от проверките, извършени от контролорите на ИДЕС. От приети 50 доклада за извършени проверки по контрол на качеството само една одиторска практика е оценена с незадоволителна оценка.

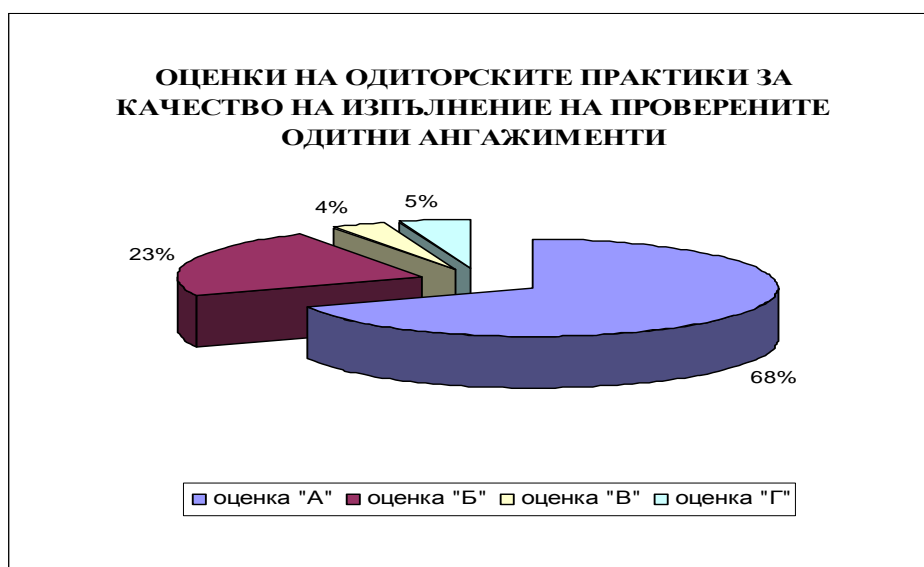
Преобладаващата част от получените незадоволителни оценки се отнася за дейността на малките одиторски практики – предимно индивидуално практикуващи одитори. Основната проблемна област в тяхната дейност е свързана с изграждане на вътрешната система за контрол на качеството. Тази система, от една страна трябва да е подходяща за размера на одиторската практика, а от друга, да е в съответствие с високите изисквания на МСКК1. За подпомагане на тези одиторски практики е необходимо професионалната организация да разработи и популяризира сред своите членове подходящи методически указания, ръководства или наръчници по прилагане на МСКК1 с цел адаптиране изискванията на стандарта към дейността на малките и средните одиторски практики. Освен че делът на практиките с установени съществени пропуски и несъответствия е съизмерим с този през 2009 г., по характер те също са сходни с установените през предходната година.

С докладите за резултатите от извършените проверки са дадени съответните препоръки за отстраняване на констатираните съществени пропуски и за подобряване на дейността в одиторските практики.

Разширеният обхват на проверките по контрол на качеството създава в някои случаи затруднения при формиране на комплексната оценка – с оглед наличието на нови показатели, които следва да се оценяват както поотделно, така и комплексно. Това изисква прецизиране на правилата и процедурите през следващата година, с оглед въвеждане на диференциран подход при осъществяване на проверките съобразно размера на одиторските практики и обществената значимост на клиентите. Очертава се и необходимост от доразработване на методологията за оценка на системния риск за пазара и професията при проверка на дейността на големите одиторски предприятия.

2.2.1. Оценка на одиторските практики за качество на изпълнение на проверените одитни ангажименти с оглед достатъчност, уместност и съответствие на одиторските доказателства с Международните одиторски стандарти

В зависимост от качеството на изпълнение на одитните ангажименти, проверените одиторски практики са оценени, както следва:

- с оценка „А“ са 57 от проверените практики, или 68%;
- с оценка „Б“ са 19 от проверените практики, или 23%;
- с оценка „В“ са 3 от проверените практики, или 4%;
- с оценка „Г“ са 4 от проверените практики, или 5%.

Резултатите от това направление на контрола на качество на дейността на регистрираните одитори показват, че като цяло преобладаващата част от одиторите подкрепят с достатъчни и уместни одиторски доказателства своите заключения, съответно изпълняват процедурите в съответствие с изискванията на МОС.

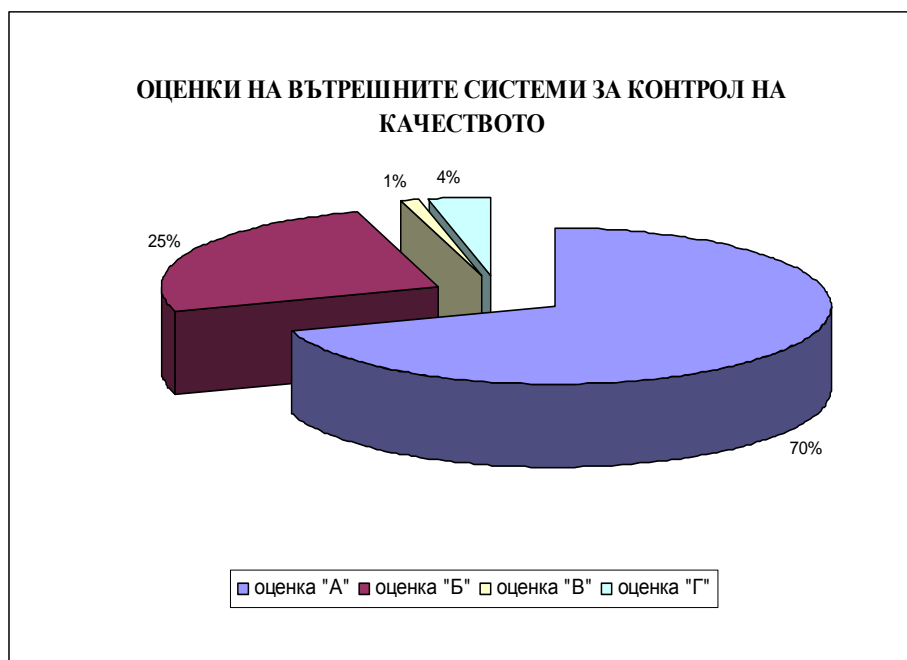
Незадоволителни оценки са дадени на 9% от проверените одиторски практики, като най-често срещаните съществени пропуски и несъответствия с МОС при изпълнение на одитните ангажименти са:

- на етап приемане на ангажимента и предварително планиране – от някои одитори не са документирани процедури по проучване на фактори, водещи до потенциален конфликт на интереси; не е осъществявана комуникация с предходен одитор или липсва оценка на риска от измами;
- на етап планиране на одитния ангажимент и оценка на риска – констатирани са одитни ангажименти, които са изпълнени, без да е направена оценка на съществените рискове на ниво финансов отчет и ниво групи сделки и операции, салда по сметки и оповестявания; без да е документирано проучване на контролната среда или без да са разработени детайлни одиторски програми във връзка с изпълнение на планираните одиторски процедури;
- на етап изпълнение на одиторския план – най-честите пропуски се изразяват в непровеждане тестове за оперативна ефективност на контролите; липса на одиторски доказателства за изпълнени процедури за проверка на приблизителни оценки, недокументиране или неизпълнение на алтернативни процедури относно годишни инвентаризации, на които не е присъствал одиторът;
- на етап приключване на одитния ангажимент – някои регистрирани одитори не документират процедури и/или заключения относно принципа-предположение за действащо предприятие; не извършват процедури за установяване на всички съдебни дела, по които предприятието е страна; не извършват преглед на финансовия отчет за съответствие с приложимите счетоводни стандарти, на адекватността на оповестяванията и на доклада за дейността или не осъществяват преглед за контрол на качеството на изпълнение на одитния ангажимент.

2.2.2. Оценка на одиторските практики с оглед изграждане и функциониране на вътрешните системи за контрол на качеството

При проверките относно изграждане и функциониране на вътрешните системи за контрол на качеството в практиките на регистрираните одитори и СОП са дадени следните оценки:

- с оценка „А“ са 58 от проверените практики, или 70%;
- с оценка „Б“ са 21 от проверените практики, или 25%;
- с оценка „В“ е една от проверените практики, или 1%;
- с оценка „Г“ са 3 от проверените практики, или 4%.

През отчетната година се наблюдава съществено подобряване на одитната дейност в това отношение – 95% от одиторските практики функционират при наличието на изградени вътрешни системи за контрол на качеството, като най-осезателно подобрието се наблюдава при малките и средните специализирани одиторски предприятия.

Въпреки положителните тенденции, при част от одиторските практики се констатират съществени пропуски и несъответствия – най-често те се изразяват в това, че документацията за преглед по контрол на качеството не съответства на изискванията на МСКК1, не се определят количествени и качествени показатели за оценка на значимостта на заплахите по отношение спазване на фундаменталните принципи, като в 4% от проверените одиторски практики не е установено наличието на писмени правила и процедури за изграждане и функциониране на вътрешна система за контрол на качеството.

Най-съществени са проблемите при индивидуалните практики, където съществуват затруднения в адаптиране към изискванията на приложимите стандарти (МСКК1 и МОС 220).

2.2.3. Оценка на одиторските практики с оглед адекватност на времевите и човешките ресурси, употребени за изпълнение на одитните ангажименти съобразно обхвата и сложността им и адекватност на одиторските възнаграждения

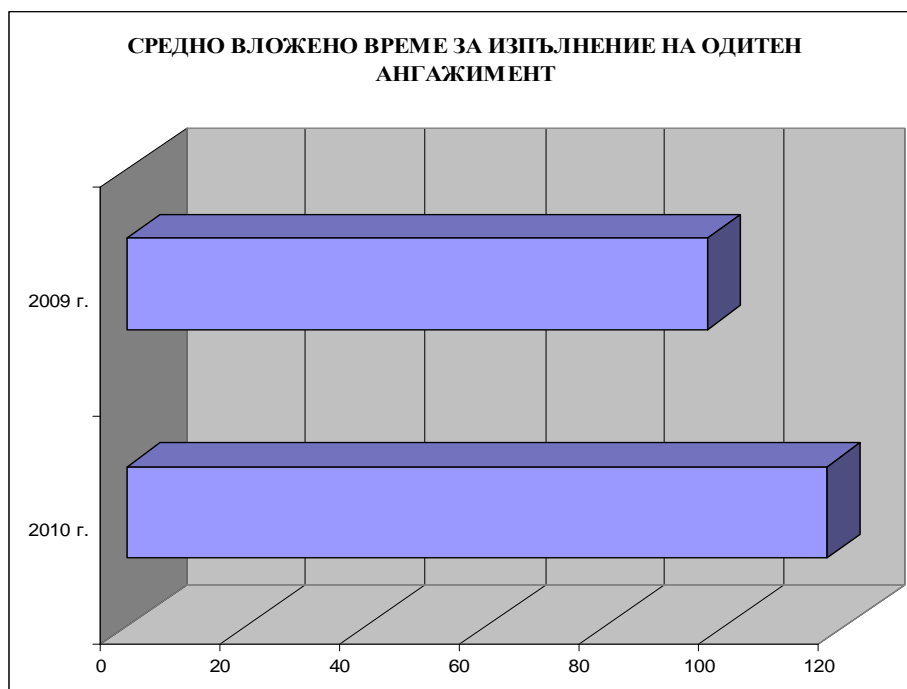
Въз основа на измененията и допълненията на правилата и процедурите за контрол на качеството на дейността на регистрираните одитори, през 2010 г. за първи път при проверките се прави оценка на адекватността на времевите и човешките ресурси и на възнагражденията при изпълнението на одитните ангажименти.

При проверките за адекватност на времевите и човешките ресурси са дадени следните оценки:

- с оценка „А“ са 67 от проверените практики, или 81%;
- с оценка „Б“ са 11 от проверените практики, или 13%;

- с оценка „В“ са 3 от проверените практики, или 4%;
- с оценка „Г“ са 2 от проверените практики, или 2%.

За изпълнените от проверените регистрирани одитори и специализирани одиторски предприятия през отчетния период 4017 одитни ангажимента са вложени общо 471 510 работни часа, или средно 117 часа за един одит. Наблюдава се тенденция към повишаване на вложеното време спрямо предходния период, когато са отчетени средно 97 часа за одит, което предполага и по-добро качество на изпълнение от страна на регистрираните одитори.

При проверките за адекватност на одиторските възнаграждения са дадени следните оценки:

- с оценка „А“ са 63 от проверените практики, или 75%;
- с оценка „Б“ са 14 от проверените практики, или 17%;
- с оценка „В“ са 3 от проверените практики, или 4%;
- с оценка „Г“ са 3 от проверените практики, или 4%.

От проверените регистрирани одитори и специализирани одиторски предприятия, извършващи одит на предприятия осъществяващи дейност от обществен интерес, е предоставена информация, съгласно която общият размер на приходите от одиторски услуги възлиза на 32 325 988 лева при средна цена за един работен час в размер на 69 лева.

Резултатите от проверките по тези направления на контрола на качеството на дейността на регистрираните одитори показват, че най-често констатираните съществени пропуски се изразяват в липса на система за отчитане на вложените часове в одит през годината и в това, че най-вече при индивидуалните одиторски практики възнаграждението за изпълнение на одитния ангажимент не се определя на база времето, необходимо за качествено и ефективно изпълнение на независимия финансов одит.

Тъй като тези проверки се правят за първи път през отчетната година, оказва се, че подходът и начинът на отчитане на разполагаемия времеви ресурс на одиторите се нуждаят от промяна с оглед установяване на реалните ресурси.

2.2.4. Комплексни оценки за качество на дейността на проверените от контролори на ИДЕС регистрирани одитори и специализирани одиторски предприятия

С утвърдената от КПНРО годишна програма е предвидено от контролори на ИДЕС да бъдат извършени 73 проверки по контрол на качеството на дейността на регистрирани одитори, извършили независим финансов одит само на предприятия, неосъществяващи дейност от обществен интерес. По преценка на КПНРО три от проверките са извършени с участието на инспектори от комисията, а останалите само от контролори на ИДЕС.

Към датата на съставяне на настоящия отчет, от СККОУ при ИДЕС са приети 54 преписки, от които 4 са приключени без оценка на качеството, поради това, че одиторите не са осъществявали дейност през отчетния период.

Основна част от неприключените 19 броя преписки са върнати от СККОУ за неспазване изискванията на ППККДРО при изпълнение на съответните проверки – най-често поради допуснати грешки във формиране на извадката от ангажименти за проверка; издадени доклади със съдържание, несъответстващо на установеното при проверките; приети непълни планове за отстраняване на пропуски и несъответствия. Освен тези пропуски, от СККОУ са констатирани и случаи на формално отношение при определяне на оценките за качество на дейността на проверяваните одитори – например поради наличието на неголям брой съществени пропуски е дадена по-висока оценка, независимо че наличието само на един от установените пропуски е основание за намаляване на оценката. Всичко това предполага предприемането на адекватни действия от страна на СККОУ за подобряване качеството на дейността на контролорите през следващата година.

Съгласно приетите от СККОУ доклади, качеството на одиторските практики е оценено, както следва:

- с оценки „А“ са 32 от проверените практики, или 64%;
- с оценки „Б“ са 17 от проверените практики, или 34%;
- с оценки „В“ е една от проверените практики, или 2%.

Комисията е информирана от СККОУ в законоустановения срок за резултатите от приключените проверки.

Установените пропуски и несъответствия в дейността на регистрираните одитори при проверките, извършени от контролори на ИДЕС, не се различават по същество с установените при проверките на одитори на предприятия с дейност от обществен интерес.

2.3. Проверки по изпълнение на дадените препоръки за отстраняване на констатирани съществени пропуски и несъответствия

В съответствие с извършените промени в ППККДРО, през 2010 г. за първи път се извършват и проверки за изпълнение на препоръки за отстраняване на пропуски и несъответствия, установени при проверките за контрол на качеството през 2009 г. При изпълнените 6 такива проверки е установено, че с изключение на един регистриран одитор, останалите са предприели необходимите действия за изпълнение на препоръките и отстраняване на пропуските в одиторските си практики.

Поради неизпълнение на препоръките и повторно установяване на констатирани пропуски и несъответствия на един одитор е съставен акт за

установяване на административно нарушение и е издадено наказателно постановление, с което му е наложена глоба.

С решение на комисията, през настоящата година ще бъдат извършени проверки за изпълнение на дадените препоръки на регистрираните одитори, получили през 2010 г. оценки „В“ и „Г“.

2.4. Разследвания по повод получени в КПНРО сигнали и предложения от заинтересовани лица

В съответствие с разпоредбите на чл. 35д, ал. 2, т. 5 от ЗНФО, комисията провежда разследвания при получени сигнали за предполагаеми нарушения и предложения от заинтересовани лица, както и в други случаи по своя преценка. Процедурата по осъществяване на разследванията е регламентирана в приетите от комисията през отчетната година Правила за извършване на разследвания по сигнали и предложения до КПНРО.

През 2010 г. в КПНРО са постъпили 13 сигнала за предполагаеми нарушения от страна на регистрирани одитори, от които два са подадени от Министерство на околната среда и водите, един от Комисията за финансов надзор и един от Сметната палата. Останалите податели на сигналите са предимно регистрирани одитори и кандидати за дипломирани експерт-счетоводители, както и един акционер в публично дружество.

Четири от постъпилите в комисията сигнали се отнасят до предполагаеми нарушения на ЗНФО и за пропуски и несъответствия с МОС. В пет от сигналите подателите изразяват съмнения за нарушаване на Етичния кодекс на професионалните счетоводители. Останалата част от сигналите са свързани с начина на организиране и оценяване на резултатите от изпитите за придобиване на правоспособност на дипломирани експерт-счетоводители.

Комисията разглежда конкретно всеки внесен сигнал и в зависимост от характера и обосноваването му се произнася с решение – за извършване на разследване, за сезиране на съответния орган по компетентност или за прекратяване на производството при липса на данни за нарушение.

С решение на комисията са проведени общо 21 разследвания. Текущо през годината по подадени сигнали са извършени 10, в годишния план за контролната дейност са включени и съответно извършени 8 и след самосезиране на комисията са извършени 3 разследвания.

В установения срок подателите на сигналите са информирани писмено за решенията на комисията, за предприетите действия по компетентност и съответно за резултатите от проведените разследвания.

През 2010 г. в резултат на разследванията на двама регистрирани одитори са съставени 3 акта за установяване на административно нарушение и са издадени 3 наказателни постановления, с които са им наложени глоби.

В съответствие с констатираните резултати от проведените разследвания са дадени съответните препоръки на проверените одитори, като от тях са представени в КПНРО планове за изпълнението им. С решение на комисията шест от разследваните одитори са включени за пълна проверка по контрол на качеството на дейността им през следващата година.

Предприетите мерки имат за цел предотвратяване и ограничаване на условията за допускане на грешки, пропуски и нарушения в областта на независимия одит, както и подобряване на взаимодействието с регулаторните органи и другите държавни институции.

С цел прозрачност и защита на публичния интерес, правилата за извършване на разследвания по сигнали и предложения, както и резултатите от проведените разследвания, са публикувани на интернет страницата на КПНРО.

През отчетната година от КПНРО са предприети и действия за получаване на обратна информация от проверените регистрирани одитори. Резултатите от проучването показват повишаване доверието към дейността на надзорния орган и отчитане положителното влияние върху качеството на одиторските услуги. От страна на анкетираните одитори са дадени и конструктивни предложения относно дейността по контрол на качеството, като същите ще бъдат взети предвид от комисията в дейността ѝ през 2011 година.

3. Международно сътрудничество

През 2010 г. Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори продължи да развива сътрудничеството си с надзорните и регулаторни органи от държавите-членки на ЕС, както и с компетентните органи на трети държави.

Комисията участва активно в заседанията и работните срещи на Европейската група на органите за публичен надзор над одиторите (EGAOB), включително в подгрупи „Инспекции“, „Сътрудничество в рамките на ЕС“ и „Трети страни“. В края на годината подгрупите на EGAOB се обединиха в една, със задача подготовка на пленарните заседания на групата. Като приемник на подгрупата за инспекциите се създаде Група на Европейските органи за публичен надзор над одиторите, която е независима от Европейската комисия и чиято цел е продължаване на сътрудничеството и обмена на добри практики между европейските регулатори.

Във връзка с организираното от Европейската комисия обсъждане на Зелена книга „Одитна политика: Уроци от кризата“, КПНРО инициира кръгла маса с участието на ИДЕС, Българска народна банка, Комисия за финансов надзор, Министерство на финансите и други. Разгледаните теми включваха: ролята на одитора, международните одиторски стандарти, управление и независимост на одиторските дружества, надзор, концентрация и пазарна структура, създаване на европейски пазар и други. Изводите от дискусиата бяха обобщени, съгласувани в рамките на Работна група 27 „Счетоводство и независим финансов одит“ и предоставени на Европейската комисия като официална позиция на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори по Зелената книга.

Комисията редовно участва в работата на Международния форум на независимите одитни регулатори (IFIAR), на който е член от 2009 година. През 2010 г. са проведени две пленарни заседания на IFIAR, на които са обсъдени следните въпроси:

- предизвикателствата през одиторската професия и надзора, породени от глобалната икономическа криза;
- определяне на Основните принципи на надзорната дейност;
- дискусия по текущите пазарни условия;
- диалог с инвеститорите;
- професионален скептицизъм, вътрешен контрол на качеството в одиторските фирми, както и много въпроси от етичен характер, касаещи независимостта и обективността на одиторите.

КПНРО изготви и изпрати на Международния форум на независимите одитни регулатори позиция по предложението за утвърждаване на основни принципи.

От 2010 г. комисията представлява България в Одитния регулаторен комитет към Европейската комисия, който се формира от представители на всички държави-членки на ЕС, и подпомага Европейската комисия при разработване и прилагане на мерки в областта на одитната регулация.

С измененията в Закона за независимия финансов одит от 2010 г. се прие, че Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори е компетентният орган, на който е възложен надзорът над регистрираните одитори и одиторски дружества, както и ефективното сътрудничество на общностно ниво, по отношение на надзорните действия на държавите-членки на Европейския съюз. В тази връзка е необходимо да се предприемат действия за промени в Постановление № 85 от 17 април 2007 г. на Министерския съвет за координация по въпросите на Европейския съюз. В Приложение № 3 към чл. 7, ал. 2 на ПМС № 85, за представител на България в Работна група 27 „Счетоводна политика и независим финансов одит“ са определени Министерство на финансите и Сметната палата. Предвид правомощията, които са й възложени със Закона за независимия финансов одит, КПНРО следва да замени Сметната палата като представител в групата, отговарящ за независимия финансов одит.

4. Публичност и прозрачност на дейността

През 2010 г. КПНРО продължи усилията за осигуряване на публичност и прозрачност на дейността си с цел повишаване на доверието на обществото в институцията и дейността на регистрираните одитори.

Изградената интернет страница на КПНРО осигурява информация за цялостната дейност на комисията. Структурата на информационните материали е изработена съгласно съвременните тенденции за достъпност и потребителски ориентирана информационна среда. Своевременно се публикуват данни относно резултатите от извършените проверки; годишната програма и годишен отчет за дейността на комисията; становища и решения на комисията; информация за проведените обучения; нормативни документи, отнасящи се до дейността на КПНРО; информация за международната дейност и сътрудничество, новини и прессъобщения. На интернет страницата се публикува информация за дейността на комисията и на английски език.

Осигурена е възможност за подаване сигнали от заинтересовани лица по електронен път чрез специално създадена електронна поща на интернет страницата на комисията.

Поради финансовите ограничения през 2010 г., КПНРО не можа да издаде нов брой на информационния бюлетин, създаден през предходната година. Предвижда се през 2011 г. да продължи издаването на бюлетина, който съдържа актуална информация за дейността на комисията.

През отчетния период в КПНРО не са постъпили искания за достъп до обществена информация.

II. ИНСТИТУЦИОНАЛНО ИЗГРАЖДАНЕ И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

1. Промени в нормативната уредба

През отчетната година КПНРО на основата на натрупания до този момент опит в практическото прилагане на изискванията на Закона за независимия финансов одит, изготви и представи за обсъждане в Комисията по бюджет и финанси на Народното събрание предложения за промени в ЗНФО. Част от направените предложения бяха включени в приетите изменения на закона, обнародвани в ДВ бр. 54 от 16 юли 2010 г., като засегнаха следните аспекти в нормативната уредба на независимия финансов одит.

1.1. Съответствие на разпоредбите на националното законодателство с изискванията на Директива 2006/43/ЕО

В тази връзка са конкретизирани изискванията за вписване на одитори и одиторски предприятия от трети държави във водения от Института на дипломираните експерт-счетоводители регистър по чл. 24 от ЗНФО. Предвидено е тези одитори и одиторски предприятия да не са обект на системата за публичен надзор само в случаите, когато система за гарантиране качеството на друга държава-членка на Европейския съюз, или на трета държава, оценена като равностойна, е извършила проверка на качеството на съответния одитор или одиторско предприятие през предходните три години.

Променен е и срокът за проверка на качество на одитната дейност на регистрираните одитори, които не извършват независим финансов одит на предприятия с дейност от обществен интерес – от четири на шест години.

С отпадането на §1, т. 11, б. „з“ от ЗНФО се ограничава кръгът на юридическите лица, включени в понятието „предприятия, извършващи дейност от обществен интерес“, което отговаря на възприетия подход в директивата.

Във връзка с ролята ѝ на одитен регулатор по смисъла на Директива 2006/43/ЕО, е предвидено комисията да уведомява Европейската комисия за действащите договорености въз основа на реципрочност между КПНРО и компетентните органи на третата държава.

В съответствие с директивата и съгласно §16 от Допълнителните разпоредби на ЗНФО, Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори става компетентният орган, на който е възложен надзорът над регистрираните одитори и одиторски дружества, както и ефективното сътрудничество на общностно ниво, по отношение на надзорните действия на държавите-членки на Европейския съюз.

1.2. Разграничаване на компетентността на КПНРО и ИДЕС в сферата на контрола на качеството на дейността на регистрираните одитори

С приетите промени в ЗНФО са премахнати възникналите практически затруднения при разпределение на разходите между КПНРО и ИДЕС по функционирането на системата за контрол на качеството на одиторските услуги.

Разграничението в компетентностите между двата органа намира отражение и в регламентиране на отговорностите на комисията за продъл-

жавашото обучение, системите за гарантиране на качеството на одиторските услуги, разследване и налагане на наказания.

Правомощията на КПНРО и ИДЕС са по-ясно разграничени и по отношение на поднадзорните лица. Така проверката за контрол на качеството на регистриран одитор, който извършва независим финансов одит на предприятие, извършващо дейност от обществен интерес, съгласно настоящата редакция на ЗНФО, се осъществява от КПНРО, а дейността на другите регистрирани одитори се проверява от органите на ИДЕС, под надзора на КПНРО.

Същевременно с отпадането на възможността комисията да коригира представените за утвърждаване материали, а само да ги връща на ИДЕС със съответните забележки, на практика се увеличават времето и усилията, свързани с приемането на съответните актове.

Новата редакция на закона признава за професионален стаж на лицата, заемали длъжността инспектор в КПНРО, при кандидатстване за придобиване на правоспособност на дипломиран експерт-счетоводител. По този начин се отчита обстоятелството, че този стаж, е близък до този в областта на независимия финансов одит и следва да се зачита като релевантен при придобиване на правоспособност за дипломиран експерт-счетоводител.

С отпадане на изискването за едногодишен професионален стаж след дипломиране като експерт-счетоводител, когато преди дипломирането същият е имал най-малко три години професионален стаж в специализирано одиторско предприятие или предприятие на регистриран одитор, се премахват формалните пречки за придобиване на правоспособност, като се признава придобитият вече практически опит.

Промяната в закона по отношение на участието на членовете на КПНРО в проверки и разследвания е целесъобразна, но замяната на членовете на органите на ИДЕС с контролори в този процес, на практика създава затруднения при изпълнение на правомощията и функциите на органите на института, регламентирани в неговия устав.

1.3. Промени в структурата и организацията на дейността на КПНРО

С новата редакция на закона се намали броят на членовете на КПНРО от седем на пет и са променени съответните разпоредби за кворум и мнозинства при вземане на решение от комисията. Измененията засягат и възнаграждението на членовете, като то се определя в зависимост от участията им в заседания на комисията. При тези условия членовете на КПНРО вече не могат да бъдат стимулирани да участват в проверките и разследванията на дейността на регистрираните одитори, както и в работата на международни органи.

1.4. Създаване на легални определения

При извършените изменения на нормативната уредба в областта на независимия финансов одит е дадено и легално определение на понятията „Инспектор“, „Експерт“, „Контролор“, „Опит в областта на независимия финансов одит“, „Проверка“ и „Разследване“.

В резултат на проведената дискусия по въпросите, поставени в Зелената книга „Одитна политика: Уроци от кризата“, се очаква до ноември 2011 г. Европейската комисия да вземе решение за промени в областта на одита на европейско ниво и реда за тяхното осъществяване.

Това ще наложи подготовка и приемане на промени в ЗНФО и съответните подзаконови актове.

2. Организационна структура

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори е постоянно действащ орган. В началото на отчетния период в състава на КПНРО влизат 7 членове, в това число председател. С измененията в ЗНФО броят на членовете на комисията е намален от шест на четири души. Отпадна членът, избран по предложение на министъра на икономиката, енергетиката и туризма, както и един от представителите на ИДЕС. Поради заминаване на работа в чужбина се оттегли един от членовете, избран по предложение на управителя на БНБ и по същия ред е избран нов член на комисията.

Комисията разглежда и решава въпросите от своята компетентност на заседания, като заседава най-малко два пъти в месеца по предварително оповестен дневен ред. През 2010 г. са проведени 28 заседания, на които са взети 177 решения, в т.ч.: 77 решения, свързани с надзора над дейността на ИДЕС и на регистрираните одитори; 13 във връзка с промени в Закона за независимия финансов одит и Правилника за устройството и дейността на КПНРО; 20 по въпроси от международното сътрудничество; 30 за приемането на вътрешно нормативни документи и становища; 8 по отношение на човешките ресурси и 29 други.

При осъществяване на своите функции комисията се подпомага от обща и специализирана администрация, организирана в началото на периода в три дирекции, а от второто полугодие в една дирекция и два отдела.

С оглед на бюджетните ограничения, с Решение № 187 от 30.04.2010 г. на КПНРО, щатната численост на персонала е намалена от 30 на 25 щатни бройки и е реализирано намаление от 17%. С промени в Правилника за устройството и дейността на КПНРО (обн., ДВ бр. 36 от 14 май 2010 г.) са приети структурни промени в администрацията на комисията, както следва: числеността на Дирекция „Контрол на качеството на дейността на регистрираните одитори“ е намалена от 14 на 13 щатни бройки, Дирекция „Методология и международни връзки“ се трансформира в отдел с намаление на щатната численост от 5 на 3 бройки и Дирекция „Обща администрация“ се трансформира в отдел при намаление от 8 на 6 щатни бройки.

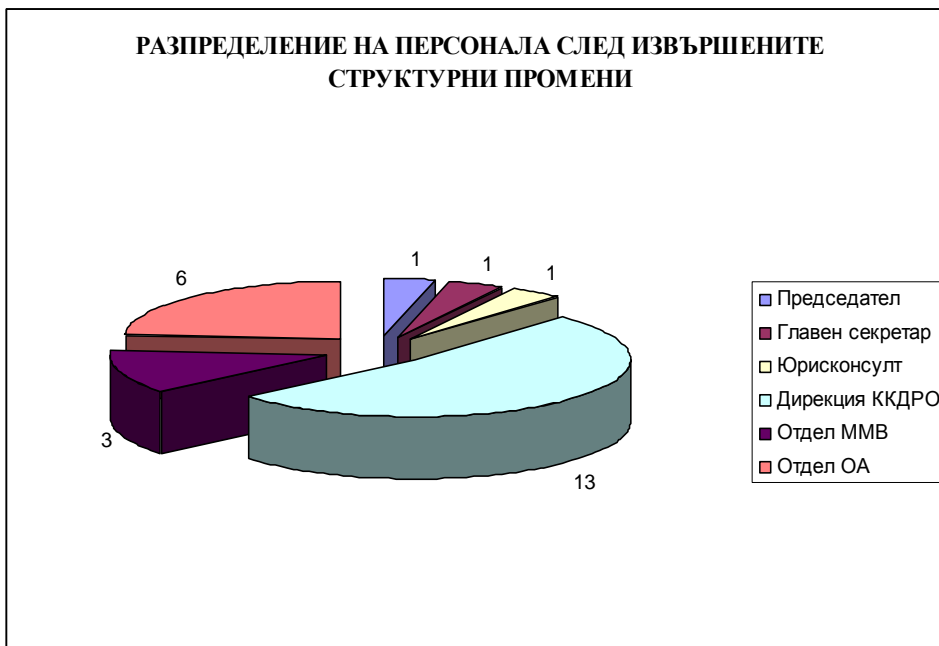
Към 31.12.2010 г. администрацията на КПНРО е максимално оптимизирана, в съответствие с тенденциите в публичния сектор. Преразпределението на отделни функции между служителите позволи ефективно изпълнение на всички задачи, така че да се гарантира постигането на целите на комисията.

Дирекция „Контрол на качеството на дейността на регистрираните одитори“ (ККДРО) подготвя проекта на годишната програма за контролната дейност, осъществява планираните и допълнително възложените проверки на качеството на дейността на регистрираните одитори, докладва в комисията резултатите от извършените проверки и предлага предприемането на мерки или налагането на наказания, изготвя становище по представените от ИДЕС тримесечни и годишни отчети за резултатите от извършените проверки на качеството на дейността на регистрираните одитори, участва в съвместни проверки с представители на надзорните органи на трети страни и обобщава резултатите от годишната контролна дейност.

За подпомагане дейността на инспекторите от Дирекция ККДРО, като извъншатни инспектори на КПНРО през годината са наети шест души, които участват в извършването на проверки на качеството на одиторските услуги.

Отдел „Методология и международни връзки“ (ММВ) осигурява сътрудничеството с органите за публичен надзор над регистрираните одитори в държавите-членки на Европейския съюз, и трети страни, проучва и популяризира добрите международни практики в надзорната дейност, организира обучението и повишаването на квалификацията на служителите от администрацията, изготвя становища по предложените за утвърждаване от комисията материали на ИДЕС, участва в изпълнението на годишната програма за контролна дейност и в провежданите разследвания, извършва подготовката и координира изпълнението на международни проекти и поддържа интернет страницата на комисията.

Отдел „Обща администрация“ (ОА) организира административно-техническата подготовка на заседанията на комисията, финансово-счетоводното обслужване и материално-техническото снабдяване, завеждането, съхраняването и отчитането на материални активи и деловодната дейност.

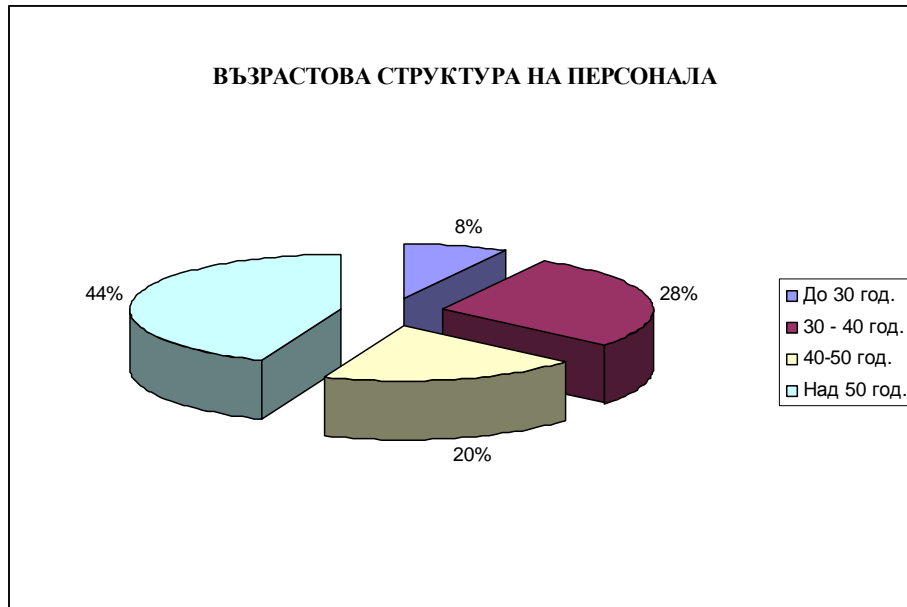
3. Човешки ресурси

През 2010 г. КПНРО продължи реализирането на своята политика по развитие на човешките ресурси с цел укрепване на административния си капацитет и постигане на институционална устойчивост.

Структурата на персонала по образователно равнище и вид образование е в съответствие с целите и функциите на КПНРО. От общо 24 служители – 92% са с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“. Двадесет от служителите са с висше икономическо образование, един с висше юридическо и един с висше техническо образование. Трима от служителите с

висше икономическо образование имат и висше юридическо образование, а трима са сертифицирани вътрешни одитори.

Предвид високата образователна степен и професионалните умения, които се изискват от служителите на комисията, средната възраст на персонала в КПНРО е 45 години.

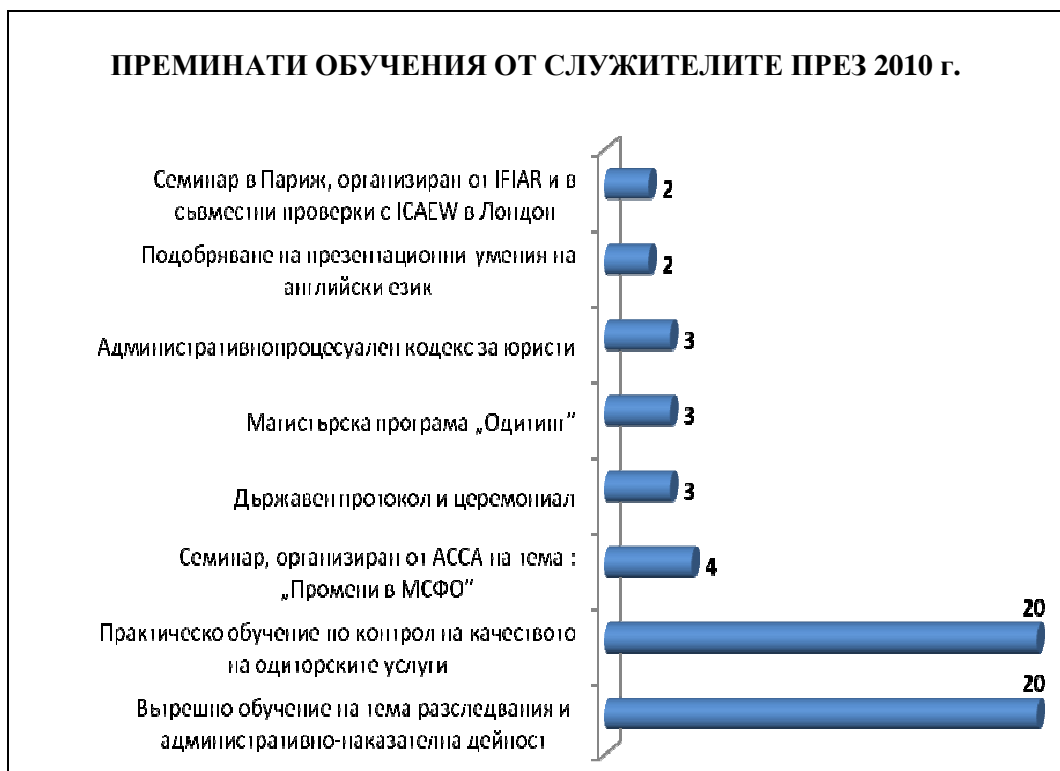

През отчетната година всички служители са преминали различни форми на обучение за развиване на професионалните им и личностни умения. Независимо от ограничените финансови ресурси, комисията успя да осъществи обучение на служителите си по теми като: оценка на вътрешната система за контрол на качеството и прилагането ѝ при малки и средни одиторски фирми, практически насоки за контрол на качеството на одиторските услуги при разследванията, Международен стандарт за свързани по съдържание услуги 4400, промените в Проекта за яснота на Съвета за международни одиторски стандарти и стандартите за изразяване на сигурност, административно-наказателна дейност при контрола на дейността на регистрираните одитори и други.

Продължава обучението на трима служители по Магистърска програма „Финансов контрол“, специализация „Одитинг“ към УНСС. Директорът на дирекция ККДРО и един инспектор са взели участие в семинар, организиран от Международния форум на независимите одитни регулатори и в обучение, организирано от Института на експерт-счетоводителите на Англия и Уелс, които са обучения за обучители и имат практическа насоченост по отношение на контрола на качеството на дейността на регистрираните одитори.

Всички инспектори, съвместно с контрольорите на ИДЕС, участват в ежегодното провеждащото се обучение по практическо приложение на изискванията за контрол на качеството на одиторските услуги. Служители на КПНРО са участвали и в обучения, организирани от Института по публична администрация.

ПРЕМИНАТИ ОБУЧЕНИЯ ОТ СЛУЖИТЕЛИТЕ ПРЕЗ 2010 г.

Поради бюджетните ограничения, предвидените в годишния план обучения на инспекторите по съвместен проект с Института на дипломираните експерт-счетоводители на Англия и Уелс и за промените в международните одиторски стандарти, не се осъществиха в рамките на отчетната година, а в началото на 2011 година.

Основен приоритет в дейността на комисията е непрекъснатото повишаване на знанията и уменията на служителите. Ежегодно се провежда обучение от минимум 80 часа за специализираната администрация, като основните теми са насочени към промените в МОС и тяхното отражение в дейността на регистрираните одитори.

Продължава работата по усвояване опыта на другите надзорни органи, като в контекста на влиянието на икономическата криза аспектът е върху професионалния скептицизъм в дейността на регистрираните одитори. Предстои приключване на обучението, организирано от Института на дипломираните експерт-счетоводители на Англия и Уелс, във връзка с контрола на качеството на дейността на регистрираните одитори. Сред приоритетите на комисията остава проектът за повишаване на административния капацитет на КПНРО, в сътрудничество със Световната банка, който не се осъществи през 2010 година.

4. Финансово и информационно осигуряване

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори е независим орган, юридическо лице на бюджетна издръжка, което се финансира от държавния бюджет чрез бюджета на Комисията за финансов надзор.

Утвърденият със Закона за държавния бюджет на Република България за 2010 г. бюджет на КПНРО е в размер на 857 500 лв., което е намаление с 52%

спрямо отчетените разходи за 2009 г. При това рязко и необосновано намаление на финансовите средства, комисията среща сериозни затруднения, отразили се върху нормалното ѝ функциониране. Служителите на КПНРО са ползвали през първото полугодие на годината над 400 дни неплатен отпуск, не са извършвани планирани разходи за обучение и повишаване на професионалната им квалификация, забавяни са плащания към контрагенти.

Тези затруднения в изпълнението на функциите на комисията са отчетени и със Закона за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет на Република България за 2010 г. (ДВ бр. 56 от 23 юни 2010 г.) бюджетът на КПНРО се увеличи на 1 257 500 лв. Към 31.12.2010 г. е отчетено изпълнение в размер на 1 038 984 лв., или 83% от утвърдения бюджет. Реализираната икономия от 218 516 лв. е в резултат от намаляването на щатната численост на персонала, ползването на неплатени отпуски от служителите през първото шестмесечие на годината, преминаване на непълнен работен ден на някои служители и с промяната на възнагражденията на членовете на комисията.

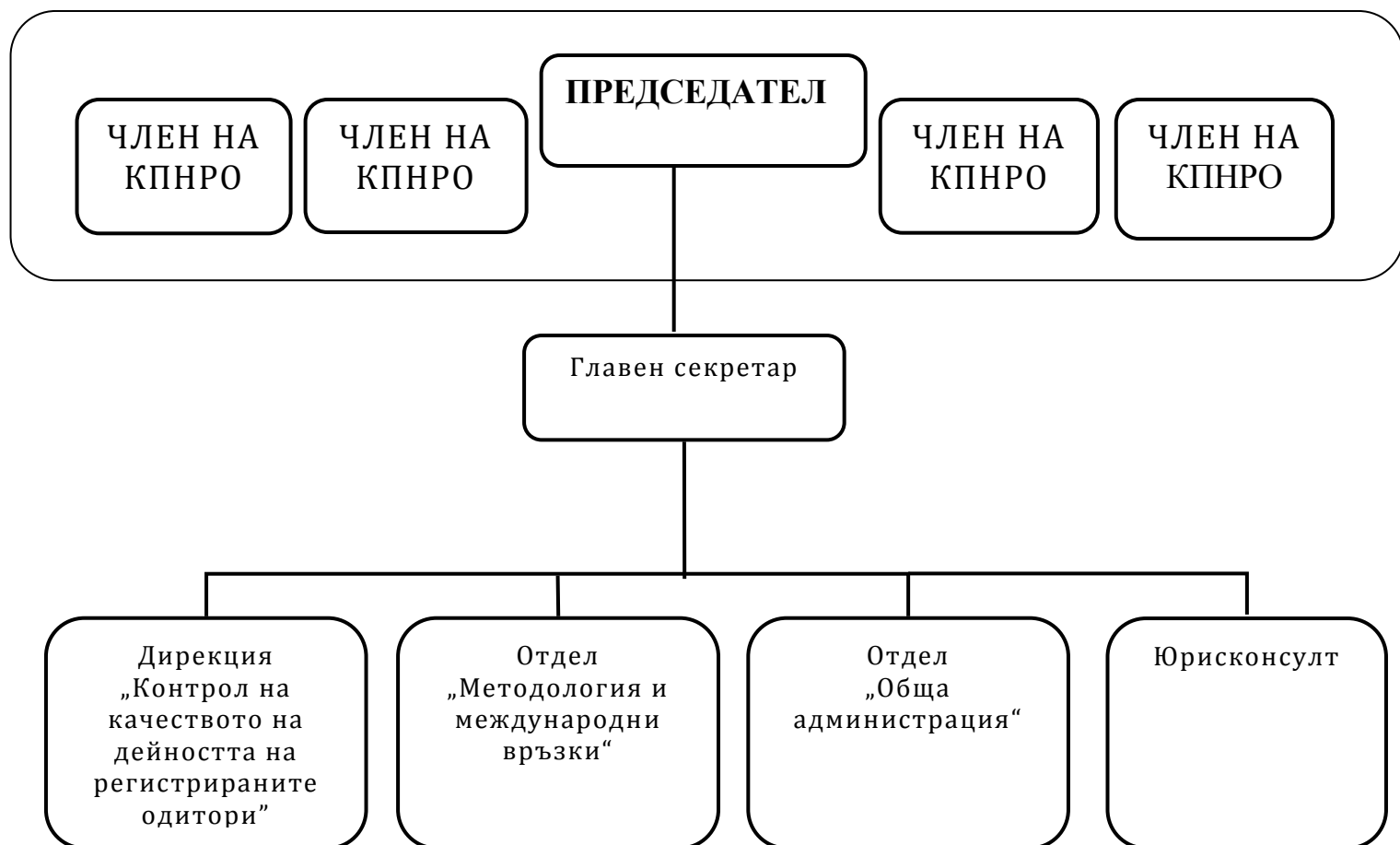
През 2010 г. комисията продължи поддържането на вече изградената вътрешна компютърна мрежа с достъп от всички компютърни конфигурации до локален сървър и интернет, включително и безжична мрежа.

В резултат на изпълнение на своите приоритети се очаква комисията като надзорен орган да създаде по-добри условия за ефективно функциониране на системата за контрол на качеството на одиторските услуги, което ще повиши доверието на обществото в достоверността и качеството на информацията във финансовите отчети.

III. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1

ОРГАНИГРАМА НА КОМИСИЯ ЗА ПУБЛИЧЕН НАДЗОР НАД РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ

Приложение № 2

УТВЪРДЕНИ ПРАВИЛА И МЕТОДИКИ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА НА РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ

1. Правила и процедури за контрол върху качеството на дейността на регистрираните одитори.
2. Въпросници за контрол на качеството на дейността на регистрираните одитори.
3. Образци на документи, свързани с проверките на качеството.
4. Съдържание на годишния отчет на регистрираните одитори.
5. Правила за организиране и провеждане на изпитите за придобиване на правоспособност на дипломиран експерт-счетоводител и вписване в регистъра на регистрираните одитори на лица придобили в държава-членка на Европейския съюз, и държава от Европейското икономическо пространство, да подписват одиторски доклади с мнение върху финансовите отчети.
6. Правила за организиране и провеждане на изпитите за придобиване на правоспособност на дипломиран експерт-счетоводител.

Приложение № 3

ПРИЕТИ ВЪТРЕШНОНОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ

1. Правила за извършване на разследвания по сигнали и предложения.
2. Правила и процедури за архивиране на документи и информация, свързана с надзорната дейност.
3. Вътрешни правила за защита на личните данни.
4. Процедура по образуване и движение на административнонаказателните преписки до издаването на наказателно постановление или друг индивидуален административен акт.

Приложение № 4

ПРИЕТИ ИЗМЕНЕНИЯ И ДОПЪЛНЕНИЯ ВЪВ ВЪТРЕШНОНОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ

1. Правилник за дейността на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори.
2. Статут на извънщатните инспектори към Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори.
3. Правила за реда за огласяване на информация на интернет страницата на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори.
4. Правила за изплащане на парични средства за представително облекло.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 5

**ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА
НА КОМИСИЯ ЗА ПУБЛИЧЕН НАДЗОР НАД РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ**

ПАРАГРАФ ВИД РАЗХОД	БЮДЖЕТ 2010	КОРИГИРАН БЮДЖЕТ 2010	ОТЧЕТЕНИ РАЗХОДИ 2010
1	2	3	4
§ 01 Заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения	369 000.00	561 280.00	541 665.00
§ 02 Други възнаграждения и плащания за персонала	138 490.00	231 980.00	157 767.00
§ 05 Осигурителни вноски за работодатели	63 000.00	96 580.00	88 628.00
§ 10 Издръжка	273 010.00	348 660.00	232 668.00
§ 52 Придобиване на ДА и основен ремонт	12 000.00	14 000.00	13 366.00
§ 53 Придобиване на НМДА и основен ремонт	0.00	0.00	0.00
§ 46 Членски внос	2000.00	5000.00	4890.00
О Б Щ О	857 500.00	1 257 500.00	1 038 984.00